

مواد مخدر از دید کاه اسلام

مؤلف : دکتر / عبد الله الطيار

مترجم : قريب الله مطيع

مواد مخدر از دیدگاه اسلام

مؤلف: دکتر عبد الله طیار

مترجم: قریب الله مطیع

ح عبد الله محمد الطيار ، ١٤٢٤ هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر .

الطيار ، عبد الله محمد

المخدرات في الفقه الإسلامي (باللغة الفارسية) ، / عبد الله محمد
الطيار ، قريب الله مطبع - المدينة المنورة ، ١٤٢٤ هـ .

٥٤ ص : ١٧ × ١٢ سم

ردمك : ٩٩٦٠-١٠-٦٧٩-٩

١- الجنائيات (فقه إسلامي) ٢- المخدرات ، أمطبع ، قريب الله
(مترجم) ب. العنوان .

ديوي ٤٥٥، ٤ / ٤٥٧٣ ٩١٤٢٤

رقم الإيداع : ١٤٢٤/٤٥٧٣

ردمك : ٩٩٦٠-١٠-٦٧٩-٩

بسم الله الرحمن الرحيم

این رساله کوچک فشرده کتاب ((المخدرات فی الفقه
الاسلامی)) نوشته دکتر عبدالله الطیار است، احکام، مسایل و فتاوی
علمای مذاهب، نظریات دانشمندان بزرگ اسلام، فیصله های سازمان
های جهانی در مورد مواد مخدره، که ارتباط به وضعیت کنونی کشور
عزیز ما دارد، از این کتاب بیرون آورده شده و به زبان دری ترجمه
شده است، خداکنند در راه جلو گیری و مبارزه علیه این مواد مهلك
مؤثر تمام شود.

طبعاً این رساله خالی از اشتباه نخواهد بود، از خوانندگان گرامی قبلًا
پوزش می خواهم، و در پایان از برادرانی که در زمینه ترتیب مسایل،
تصحیح، نوشه و چاپ این رساله بامن سهم گرفته و همکاری نموده
اند، صمیمانه اظهار سپاس مینمایم.

باتقدیم احترام

قریب الله مطبع

بسم الله الرحمن الرحيم

فضیلت رزق حلال

ستایش و سپاس خداوند عالمیان را سرت، آن ذاتیکه
آفریننده زمین و آسمان است، ذاتیکه انسان را بیافرید و
برهمه مخلوقاتش برتری داد.

دروع وسلام فراوان بررسoul گرامی ما حضرت
محمد ﷺ که بشریت را از تاریکی به روشنی رهنمون
فرموده. همه پاکی ها را حلال ، و از پلیدی ها باز داشتند .

و بعد:

خداوند ﷺ زمین را برای انسان هموار ساخت و
همه چیزها را برایش مسخر گردانید تا از آن بطور درست
و در راه درست استفاده نماید، و بخاطر بدست آوردن روزی
حلال بکوشد، تنبی و سستی را به بهانه این و آن به خود

راه ندهد. انسان زحمتکش با هر نوع پیشه و حرفه مباح، نزد مردم محبوب و محترم است، چنانکه انسان بی کار و تبلیل که بار دوش دیگران است، سبک، و از نظرها افتاده می باشد.

اسلام کار و پیشه را محترم شمرده هرگز اجازه نمیدهد تا شغلی یا پیشه ای که از آن روزی حلال بدست می آید مورد تمسخر قرار گیرد پیامبر بزرگ اسلام حضرت محمد ﷺ یاران خود را همیشه توصیه به کار و عمل می نمودند چنانکه فرموده اند: (اگر کسی از شما ریسمانی را گرفته و هیزم برپشت خویش بیاورد، و آنرا بفروشد، خداوند ﷺ رویش را از آتش دوزخ باز می دارد) ^۱

۱- متفق علیه.

مسلمان می تواند از راه های زیادی روزی حلال را
بدست آرد مثلاً از راه زراعت، تجارت، صناعت و یا هر
پیشه دیگری و یا وظیفه که مبتنی بر حرام نبوده و معاونت
در ظلم و تجاوز بالای دیگران نباشد.

خداوند حَمْدَه می فرماید: ﴿كُلُوا مِنْ طَيْبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَلَا تَعْلَفُوا
فِيهِ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ عَذَابٌ وَمَنْ يَحْلِلْ عَلَيْهِ غَضَبِيْ فَقَدْ هَوَى﴾
طه: ۸۱

ترجمه: (و بخورید از چیزهای پاکیزه ایکه برای شما
روزی گردانیده ایم ولی در استفاده از آن افراط نکنید تا
مبددا خشم من برشما فرود آید و برکسیکه خشم من فرود
آید واقعاً که هلاک می شود).

ولی بعضی پیشه و حرفه های هست که اسلام آنرا بر
امت محمد حَمْدَه حرام قرار داده است، چون بر اخلاق و آداب

و آبرو و عزت افراد جامعه تاثیر منفی میگزارد، مثل زنا (که در کشورهای غربی به پیشه وران آن جوازنامه داده می شود) تعلیم رقص، موسیقی، ساختن مجسمه و بت، وشراب و مواد مخدر، و تجارتی که در آن فریب و ظلم باشد، یا بهره برداری از راه های که اسلام از آن منع نموده مانند تجارت شراب ، مواد مخدر، خنزیر، بت و مجسمه و غیره، خداوند ﷺ می فرماید: ﴿وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بِيَنْكُمْ
 بِالْبَنْطِيلِ وَتَذَلُّوا بِهَا إِلَى الْمُعْكَارِ لِتَأْكُلُوا فَرِيقًا مِنْ أَمْوَالِ
 النَّاسِ بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ البقرة: ۱۸۸

ترجمه: (مال های خود را در بین خویش به ناحق مخورید بطوریکه آنرا به حاکمان رشوت بدهید و بدین وسیله قسمتی از مال مردم را به ناحق بخورید در حالیکه شما می دانید).

یعنی کسی از شما مال دیگری را به ناحق نخورد پس درین قمار، فریب، غارت انکار حقوق دیگران و گرفتن مال کسیکه وی بدادن آن راضی نباشد و یا اینکه شریعت آنرا حرام گفته باشد اگر چه به توافق طرفین صورت گرفته باشد مانند پولی که از راه زنا بدست آورده شود، و مبلغی که به فال بین داده می شود، و پول شراب و خنزیر و غیره داخل است.

پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم زشتی روزی حرام را چنین بیان می کنند: (ای مردم! حقا که خداوند الله پاک است، جز پاک چیزی دیگر را نمیپذیرد، و خداوند الله به آنچه که پیامبرانش را امر نموده بود، مؤمنان را نیز امر فرموده است، سپس این آیات را تلاوت نمودند: ﴿يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ كُلُّا مِنَ الظَّبَابِ وَأَعْمَلُوا أَصْنِلِحَّا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلَيْمٌ﴾ المؤمنون: ۵۱

ترجمه: (ای پیامبران! از خوردنی های پاکیزه بخورید و عمل نیکو انجام دهید، بی گمان من به آنچه انجام می دهید آگاهم) و این آیت را نیز تلاوت نمودند: ﴿يَتَأْيَهَا

الَّذِينَ أَمْنُوا كُلُّا مِنْ طِبَّتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ﴾ البقرة: ١٧٢

ترجمه: (ای مؤمنان! از چیزهای پاکیزه ایکه برای شما روزی گردانیده ایم بخورید).

سپس در مورد شخصیکه سفر دراز و طولانی را می پیماید، که گرد، غبار و آشنازگی بر چهره اش هویداست، دو دست خود را بسوی آسمان بلند می نماید و می گوید: ای پروردگار! ای پروردگار! ای پروردگار! در حالیکه خوراکش و نوشیدنش از حرام، پوشاش از حرام و از حرام تغذیه نموده پس چگونه دعایش مستجاب گردد؟!).

از کعب بن عجره رض روایت است که پیامبر خدا صلوات الله علیه و سلام نیز فرمودند: (ای کعب پسر عجره! گوشتی که از حرام بروید، آتش دوزخ سزاوارش است).^۱

لذا از این آیات و احادیث روشن می‌گردد که حصول رزق حلال سبب خوشبختی مسلمان در دنیا و آخرت شده بر عکس کسب حرام انسان را به بدبختی‌های دنیوی و اخروی کشانیده مانع قبول دعا و عبادت وی می‌شود. پس هر آنچیزی را که اسلام، خوردن، تعامل، و استعمالش را حرام قرار داده یا اینکه باعث ضرر می‌شود، تجارت و زراعت آن نیز حرام است مانند زراعت و تجارت مواد مخدر. این عذر پذیرفته نمی‌شود که شخصی بگوید من مواد مخدر را کشت می‌کنم تا بالای کفار

بفروشم، مسلمان اجازه ندارد اشیای حرام را رواج دهد و اجازه ندارد حیوان خنزیر را پرورش داده و بالای نصاری بفروشد، پیامبر خدا نهفته فروش انگور حلال را بالای کسیکه از آن شراب می سازد حرام قرار داده است.

فلهذا حصول رزق و دارانی از راه مواد مخدر چه زراعت یا تجارت باشد، حرام بوده باعث بدبختی ها و رنجها می شود، چنانکه بسیاری از پیشه وران این مواد در ابتداء پول هنگفتی را بدست می آورند ولی بلا خره به مشکلی دچار می شوند که همه دارو ندار شان به بادفنا رفته و تهیdest می شوند، پس باید از چنین مردمان عبرت گرفت، و از خداوند خواستار روزی پاک و حلال شد، و در پی کارها و پیشه های مباح شویم، تا رضامندی خداوند را حاصل نمایم.

(مترجم)

تعريف مواد مخدر

تعريف لغوی مواد مخدر - مخدرات یا مخدر از کلمه (الخدر) گرفته شده که بمعنای ضعف سستی، نرمی و ناتوانی است همچنان به معنای سردی نیز آمده، در مجموع معنای ترس، کندی، حیرانی، تردد، تبلی، بسی غیرتی و بی همتی را در برابر می گیرد و همه این صفات در شخص معتاد به مواد مخدر و هرنشه کننده دیگرچه جامد و چه مایع باشد، پیداست.

تعريف اصطلاحی مواد مخدر: در باره مواد مخدر تعریفات زیادی آمده که بهترین این تعریف ها اینست: (هر

مواد خام یا ساخته شده که دارای عناصر تحریک کننده یا تسکین دهنده که در غیر موارد طبی یا صنعتی بکار برده شود و استعمال این مواد شخص را به مداومت و عملی شدن و معتاد شدن بکشاند و ضررهاش بالای افراد اجتماع چه از نگاه جسمی یا روحی و یا اجتماعی ظاهر گردد مواد مخدر گفته می شود) این تعریف همه انواع و اقسام مواد مخدر موجوده را در عصر حاضر و آنچه در آینده کشف شود در بر می گیرد.

انواع مواد مخدر:

مواد مخدر را میتوان به سه دسته تقسیم نمود:

- 1- مواد مخدر طبیعی که از نباتات بدست می آید مثل چرس، افیون، (کوکنار)، نبات پان و تنباقو.

۲- مواد مخدر مصنوعی: این مواد از

شیره نباتات مخدر گرفته شده و بعد از تعاملات
کیمیاوی ساده که بالای آنها اجرا می گردد و در
نتیجه شکل آنرا تغیر میدهد، و عبارت از
هیروئین، کوکائین، کودائین و موروفین می
باشد.

۳- مواد مخدر اختراع شده: این مواد

مخدر با دو نوع بالاکه از نباتات و یا شیره آن
بدست می آید ارتباطی نداشته و از بعضی مواد
کیمیاوی ترکیب شده بدست می آید ولی تأثیر
آن همانند مواد مخدر طبیعی و مصنوعی می
باشد مانند مواد خواب آور، ضد خواب،
تسکین دهنده و بیهوش کننده، و خطرناکترین

این مواد که استعمال کننده را معتاد می‌سازد همانا
هیروئین، کوکائین، سورفین، افیون، چرس
می‌باشد.

حکم مواد مخدر

دین مبین اسلام انسان را به همه خوبی‌ها و
استفاده از هر آنچیزیکه مفید تمام می‌شود امر نموده و از
هر آنچیزیکه زیان آور است منع می‌نماید قسمیکه در
حدیث شریف آمده: (به خود و دیگران زیان مرسان)^۱ به
همین منظور استفاده از مواد مخدر را دین اسلام حرام
قرار داده است چون باعث ضرر جسمی و مفاسد زیادی
می‌شود، و همانطوریکه شراب و سائر مواد نشه آور
ضررهای بی شماری دارد مواد مخدر نیز باهمه انواع و

اقسامش خساره های جانی، مالی، اجتماعی و اخلاقی را در پی دارد، زیرا علت و انگیزه در بین هر دویکی می باشد. به همین منظور دلایل حرام بودن مواد مخدر را که قرآن کریم و سنت مطهر پیامبر اسلام ﷺ و اجماع امت و قیاس بیان نموده خدمت تان ذکر می نمائیم.

دلیل از قرآن کریم:

*خداوند می فرماید:

هُوَ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ الَّذِي أُنْذِنَ لَهُ
يَحْدُثُونَ مَكْثُونًا عِنْهُمْ فِي الْتَّوْرَىنَةِ وَالْإِنْجِيلِ
يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَيُحِلُّ لَهُمُ الْطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَثَ
وَيَضْعُ عَنْهُمْ إِعْرَافَهُمْ وَأَلْأَغْلَلُ الَّتِي كَانَتْ

عَلَيْهِمْ فَالْذِي نَعْلَمُ
عَمَّا مَنَّا بِهِ وَعَزَّزْنَاهُ وَنَصَّرْنَاهُ
وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أَنْزَلَ مَعَهُ أُولَئِكَ هُمُ

الْمُفْلِحُونَ ﴿١٥٧﴾ الْأَعْرَافُ

ترجمه: (آنهاييکه پيامبر نبي امي- ناخوان- را پيروی مى کنند که نام او را در نزد خود هم در تورات وهم در انجيل نوشته مى يابند، ايشانرا به معروف يعني پسندideh امر مى کند و ايشان را از منکر يعني ناپسند باز مى دارد، ويراي شان چيزهای پاک را حلال مى گرداند و برای شان چيزهای پلید را حرام مى سازد و يارهای سنگين شان، و طوقى را که برگردان شان است برمى دارد).

علماء از آيه مباركه فوق اين اصل مسلم را استنباط نموده اند که هر چيز خوب و پاکيذه مباح و هر چيزپلید و خبيث حرام مى باشد. پس اگر ما مواد مخدر را زير

این اصل قرار دهیم آیا انسان عاقل و هوشیار چنین خواهد گفت که این مواد مخدر خوب و پاک و مباح است؟ گمان نکنم که شخصی چنین بگوید، بلکه همه مردمان عاقل متفق به پلیدی و حرام بودن مواد مخدر هستند چون ضررها و زیانهای بی شمار در آن نهفته است که به همه هویدا و آشکار است.

*خداوند خاله می فرماید:

﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الْمَصَلَوَةَ وَأَنْتُمْ

شَكَرَى حَقَّ تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ﴾ النساء: ٤٣

ترجمه: (ای مومنان! زمانیکه نشه هستید به نماز نزدیک مشوید تا هر آنچه را می گوئید بدانید).

خداوند خاله می فرماید: ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْغَمْرِ

وَالْمَيْسِرُ قُلْ فِيهِمَا إِنَّمَا كَيْبِرٌ وَمَنْتَفِعٌ لِلنَّاسِ
وَإِنَّهُمْ مَا أَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا ﴿٢١٩﴾ البقرة: ٢١٩

ترجمه: (از تو در باره شراب و قمار می پرسند، بگو در آنها برای مردم گناه بزرگ و منفعت های است، و گناه آن از نفع آن بزرگتر است).

خداوند می فرماید: ﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَيْرُ
وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَذَلُّمُ يَرْجِسُ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَنِ فَاجْتَبِبُوهُ
لَعْلَكُمْ تُقْلِبُونَ ﴿٩٠﴾ إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَنُ أَنْ يُوَقَّعَ بِيَنْكُمْ
الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَيْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيُصَدِّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ
وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْهَوْنَ ﴿٩١﴾ المائده: ٩١

ترجمه: (ای مومنان! شراب ، قمار، سنگ های نصب شده برای پرستش و بخت آزمائی به وسیله تیرها پلید است از

کردار شیطان بنابراین از آن دوری کنید تا باشد که رستگار شوید، بی گمان شیطان می خواهد تا به وسیله شراب و قمار دشمنی و نفرت را میان شما ایجاد کند، و شما را از ذکر خداوند و از نماز باز دارد، پس آیا شما ازین اعمال ناشایسته اجتناب نمیکنید؟!).

در آیات فوق که خداوند عزیز شراب را به تدریج را برانسان حرام قرار داده، زیان های گوناگون آنرا نیز بیان نموده است و کلمه (خمر) یعنی شراب به معنای پنهان و پوشش می باشد (عقل را می پوشاند) پس همین خواص بلکه بالاتر از آن در مواد مخدر وجود دارد.

شیخ الإسلام ابن تیمیه رحمه اللہ می فرماید: استعمال مقدار کمی چرس نزد اغلب علماء مانند باقی مواد نشہ حرام است و فرقی بین اشیای نشہ آور از لحاظ اینکه

خوردنی یا نوشیدنی جامد و یا مایع باشد وجود
ندارد).^۱

خداوند می فرماید: ﴿وَلَا تَقْتُلُوا أَنفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ
كَانَ بِكُمْ رَّحِيمًا﴾ النساء: ۲۹
ترجمه: (و خویشتن را مکشید حقا که خداوند به شما
مهریان است).

خداوند ﴿وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى
النَّهْلَكَةِ وَأَخْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ البقرة: ۱۹۵
ترجمه: (و خود را بدست خویش به تهلكه نیندازید).
این دو آیت حفظ صحت بدن و عدم انگذتن نفس را
در هلاکت، بالای انسان واجب قرار میدهد (در صورتیکه

مصلحت بالاتر مانند جهاد در راه خداوند وجود نداشته باشد) حال آنکه علم طب ضرر های ناشی از مواد مخدر بالای صحت و کشانیدن معتاد به این مواد را به دیوانگی و حتی مرگ ثابت نموده است.

اطبا و دانشمندان زیان های این مواد را بطور مستند ذکر نموده اند، شیخ الإسلام ابن تیمیه حَفَظَهُ اللَّهُ و إمام زرکشی حَفَظَهُ اللَّهُ به برخی از ضرر های این مواد اشاره نموده اند، ابن تیمیه حَفَظَهُ اللَّهُ چنین می فرماید: (چرس شخص معتاد را نشه نموده وی را مست و بی هوش می نماید، نامردی، زن صفتی و دیوثی را در نفس معتاد جا می دهد حتی بالای مزاج تأثیر نموده انسان بزرگ و قوی را چون اسفنج ضعیف و ناتوان گردانیده در مقابل پرخور گردیده، و باعث دیوانگی انسان میشود ، چنانکه سرنوشت اکثر معتادین به این مواد

به دیوانگی پیوسته است).^۱

زرکشی ﷺ چنین می نگارد: (بعضی مردم با استعمال این مواد به مرحله رسیده اند که عقل و هوش خودرا از دست داده حتی منجر به مرگ شان شده است).^۲

دلیل از سنت مطهر:

*- از عبدالله بن عمر رض روایت است که پیامبر ﷺ فخر موده است: (هر چیز نشہ کتنده شراب است، و هر شراب حرام است).^۳

*- از جابر بن عبدالله رض روایت شده که پیامبر ﷺ خدا فخر موده اند: (آنچه مقدار زیادش نشہ نماید، پس مقدار کم آن نیز حرام است).^۱

۱- مجموع فتاوی جلد ۳۴ ص ۲۰۵

۲- زهر العربی ص ۱۰۲

۳- متفق علیه

* - ام سلمه حَمَّاعَةَ چنین روایت می کند : (پیامبر
خدا از هر آنچه که نشه می نماید و سستی و
ناتوانی را به بار می آورد منع نموده است) ^۱.

احادیث بالا به صراحة شراب و هر نشه آور دیگر را
حرام قرار داده است ، و مواد مخدر نیز مانند سایر اشیای
نشه آور داخل این حکم بوده بلکه در هلاک نمودن واز
بین بردن انسان به مراتب بلندتر از آنهاست.

ابن حجر تَقْلِيَةَ در فتح الباری چنین می فرماید : (بدون
قيد ، علما از فرموده پیامبر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) هرنشه آور حرام است)
استنباط نموده اند که هر آنچه نشه آور است ، اگر چه

۱- روایت ابو داؤد ۴/۸۷

۲- روایت احمد ۴/۲۷۳

آشامیدنی هم نباشد، حرام است، پس چرس و غیره درین حکم داخل است).^۱

عظمی آبادی نکتة قول طیبی نکتة را در عون المعبود چنین نقل می کند: (بعید نخواهد بود که در حرام بودن چرس و بنگ و هر آنچه که باعث سستی و زوال عقل می شود، از این حدیث دلیل گرفت چون سبب وعلت - بی هوشی - در همه یکی است).^۲

دلیل اجماع:

اجماع امت را بر حرام بودن مواد مخدر و هر آنچه که سبب بی هوشی، مستی و نشه می شود چه مایع باشد یا جامد، علمای ذیل تاکید می نمایند، امثال شیخ الإسلام

۱- فتح الباری ۱۰/۳۸

۲- عون المعبود ۱۰/۱۲۷

ابن تیمیه رحمه‌للہ، زرکشی رحمه‌للہ، عظیم آبادی رحمه‌للہ، ابن حجر الہیتمی رحمه‌للہ، خطابی رحمه‌للہ، عراقی رحمه‌للہ، قرافی رحمه‌للہ وغیره وکسیکه آنرا حلال بداند کافراست، و امامان چهار مذهب بخاطر نبودن این مواد در عصر شان ابراز نظر نکرده‌اند.

دلیل قیاس:

*- در استعمال مواد مخدر تجاوز بالای نیازمندی های پنجگانه که اسلام در راه حفظ و نگهبانی آنها با همه وسایل و امکانات کوشیده است (حفاظت از دین ، جان ، نسل ، مال ، عقل) و تجاوز بالای هر یک از این نیازمندی ها را جنایت بسا بزرگ خوانده و بخاطر حفظ و نگهداشت فرد و جامعه مجازات شدیدی را برابر جنایت کاران این نیازمندی ها وضع نموده است.

*- مواد مخدر بالای فرد و جامعه تاثیرات بد و خطرناکی، از لحاظ دینی، صحی، اقتصادی، امنی و روانی دارد، پس همچو ضررها ناشی از مواد مخدر در ذات خودش برای منع و سرزنش استعمال کننده آن کافیست.

*- مواد مخدر مانند شراب مسلمان را از ذکر خداوند و از نماز باز می دارد، مواد مخدر مرأه با بی هوشی و نشہ، سستی کسالت و ضعف را به بار آورده که شاید ساعت ها طول بکشد، خداوند ﷺ می فرماید : ﴿إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقَعَ بِنِتَكُمُ الْعَذَّةُ وَالْبَغْضَاءُ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصِدُّكُمُ عَنِ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْهَوْنَ﴾ المائدۃ: ٩١

ترجمه: (بی گمان شیطان می خواهد تا به وسیله

شراب و قمار دشمنی و نفرت را میان شما ایجاد
کند و شما را از ذکر خدا و از نماز باز دارد، پس آیا
شما ازین اعمال ناشایسته اجتناب نمی کنید؟!).^۱

استعمال مواد مخدر راه را برای جرایم و
جنایات بزرگ هموار نموده و معتاد را به ارتکاب
جرائم و جنایت می کشاند، شخص معتاد به مواد
مخدر بخاطر بدست آوردن این مواد جانش را در
خطر مرگ انداده همه سختی ها را متحمل میشود
و اگر ناچار آید دست به غارت، دزدی و قتل
خواهد زد، بررسی و تحقیقات زیادی که با بعضی
زندانیان صورت گرفته است تأیید و تصدیق کننده
آنچه گفته می باشد.

حکم زراعت و تجارت مواد مخدر

زراعت مواد مخدر و تجارت آن، با وجود انگیزه های مختلف حرام است، زیرا ضرر و زیان آن بالای فرد و جامعه بطور مستقیم تاثیر می نماید، در عین زمان همکاری با تجاوز فساد و پخش فرومایگی و همدستی با جنایت کاران و مجرمین می باشد خداوند ﷺ چنین می فرماید:

﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالنَّقْوَىٰ ۖ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِيمَانِ وَالْمُدْوَنَّ ۚ﴾

المائدة: ۲

ترجمه: (و در نیکو کاری و پرهیزگاری یکدیگر را کمک کنید و در گناه و ظلم کمک ننمایید).

و در سنت پیامبر بزرگ اسلام دلایل مشخص و مستندی مبنی بر حرام بودن خرید و فروش شراب وارد شده منجلمه آنچه از جابر رضی الله عنه روایت است که

رسول الله ﷺ فرموده اند: (به تاکید خداوند فروش شراب
لاشه مسدار، خنزیر سخوک- و بست ها را حرام نموده
است). متفق عليه.

دلایل واضح مبنی بر آنکه خداوند استفاده و منفعت
از هر آنچه حرام است منع نموده وجود دارد، پس خرید و
فروش ، و استفاده از پول آنرا نیز حرام قرار داده است ، از
ابوهریره رضی الله عنه روایت است که پیامبر بزرگ اسلام
فرموده اند: (خداوند یهود را هلاک کند، که چربی را بر
ایشان حرام نمود سپس آنرا فروختند و از پولش استفاده
نمودند). متفق عليه.

پس نظر به دلایلی که ذکر شده طور آشکار برای ما
ثابت می شود که هر آن چیزی که دارای خواص بی هوش
کننده و نشه آور- خمر- باشد حرام است و مواد مخدر نیز

دارای چنین صفات بوده، مثل شراب خرید و فروش آن ممنوع و حرام می باشد.

پس هر آنچیزی را که خداوند حرام نموده است و از خرید و فروش آن منع نموده بدیهی است که تجارت با مواد مخدر نیز داخل این حکم است پس واضح می شود که تجارت با مواد مخدر و پیشه گرفتن و بدست آوردن فایده بوسیله آن حرام است، خداوند حرام در مورد بدست آوردن مال از راه های نامشروع چنین می فرماید: ﴿وَلَا

تَأْكِلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِإِلَيْطِيلٍ﴾ البقرة: ١٨٨

ترجمه: (و مال های خود را در بین خویش به ناحق مخورید) در مورد بدست آوردن مال از راه های نامشروع و ناحق علمای تفسیر چنین اموال را به دو دسته تقسیم نموده

اند:

* - بدست آوردن مال از راه ظلم، (دزدی، خیانت، غارت) و هر آنچه که سرانجامش به این کارهای ناشایسته می کشاند.

* - بدست آوردن مال از راه هایی که منع قرار داده شده است مثل بدست آوردن مال از راه قمار و پیمان و قرار دادهای نامشروع و حرام مثل سودگرفتن، و فروش آنچه که خداوند منفعت بردن از آن را حرام قرار داده است، مثل شراب و هر چیزی که مثل شراب باشد مانند مواد مخدر، پس بدست آوردن مال از راه های که ذکر شد همه حرام بوده، اگر چه با توافق و رضایت هر دو طرف صورت گرفته باشد.

کسب و منفعت از راه تجارت و زراعت مواد

مخدر نظر بسی حديث شریف ذیل حرام می باشد.
پیامبر ﷺ فرماید: (به تاکید هرگاه خداوند چیزی را حرام
نماید، پول آنرا نیز حرام قرار می دهد). همینطور کشت و
زراعت مواد مخدر ناجایز و حرام می باشد چون این کار
باعث ترویج مواد مخدر بین اقوشار جامعه شده در نتیجه
خشم و غصب خداوند را بیار می آورد و در غین وقت
کسیکه آنرا کشت می نماید به مبتلا شدن و معتاد شدن و
رواج یافتن این مواد مهلك در بین مردم رضایت
دارد، و معلوم است رضایت و خشنودی در گناه، گناه شمرده
می شود.

چنانکه علمای فقه فروختن انگور را بالای کسیکه از
آن شراب می سازد حرام قرار داده اند همچنان فروش

سلاح را در وقت فتنه نیز حرام گفته اند، پس باز داشتن
ازکشت مواد مخدر و تجارت با آن سزاوارتر از شراب و
فروش سلاح در وقت فتنه می باشد.

پیامبر ﷺ چنین می فرمایند: (خداؤند ﷺ برشراب، و
شیره کش آن، و نوشنده و ساقی آن، و فروشنده، و خریدار
آن، حامل و بارکش آن و بار شده بسویش، و برعورنده
پوش، لعنت و نفرین فرستاده است).^۱

ابن حزم رحمه اللہ در کتاب محلی می نگارد: (هر چیزی که
مقدار زیادش کسی را نشہ و بی هوش کند پس یک قطره
با اضافه تراز آن تا مقدار زیادش شراب بوده،

تصرف، فروش، نوشیدن استعمال نمودن آن بالای همه حرام است).^۱

ابن عابدین حنفی رحمه‌الله می‌فرماید: (و در مورد فروش چرس از ابن نجیم رحمه‌الله " که از علمای معروف حنفی است " پرسیده شد که آیا جایز است؟ در جواب نوشت: جایز نیست، لذا ازین جواب فهمیده می‌شود که ناجایز بودنش به معنای حرام بودن است...).^۲

ابن قیم رحمه‌الله می‌فرماید: (هر چیزی که نشه آور است خواه مایع باشد یا جامد، در حکم شراب داخل است... و لقمه نفرین شده (چرس) نظر به احادیث صحیح و مستند

۱- معلی ۷/۵۶۲

۲- حاشیه ابن عابدین ۶/۴۵۴

پیامبر ﷺ که طعنی در سندش و اجمالی در متنش نیست
شراب محسوب شده است).^۱

حکمت در حرام بودن مواد مخدر

دین مبین اسلام رحمتی بریندگان خداوند ﷺ است ،
خداوند ﷺ پیامبرش ﷺ را مخاطب قرار داده می
فرماید:

﴿ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلنَّعْمَانِ ﴾ ^{الأنبياء: ۱۰۷}
ترجمه: (و ترا جز مرحتمی برای جهانیان
نفرستادیم).

این رحمت و مهربانی بطور آشکار در رهائی
بشریت به واسطه پیامبر بزرگ اسلام محمد ﷺ زمانیکه
آنها را از تاریکی به روشنی، واز ندادنی و گمراهی و

پرستش بندگان، به عبادت و بندگی پروردگار جهان، و
از تنگی دنیا به فراغی آخرت کشانید، واضح است.

خداوند ﷺ می فرماید: ﴿وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِّنَ النَّارِ
فَأَنْقَذَكُمْ مِّنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ مَا يَتَبَرَّأُ مِنْ
أَعْلَمُكُمْ تَهْتَدُونَ﴾ آل عمران: ۱۰۳

ترجمه: (و شما برکناره گودالی از آتش قرار داشتید پس
شمارا از آن نجات داد به این ترتیب خداوند آیات خود
را به شما بیان میکند تا باشد که شما راه یابید).

و از نشانه های مهریانی و عطوفت پیامبر ﷺ بر
عالمیان توصیه نمودن آنها به نیکی و باز داشتن آنها از
بدی، و حلال گردانیدن چیزهای پاک و حرام گردانیدن
چیزهای ناپاک و نجس برای آنها می باشد چنانکه
سختی ها و زنجیرهای قهر را از بندگان خدا کنار

گذاشت، پس در شریعت اسلامی آنچه که بالاتر از وسع
و طاقت انسان باشد وجود ندارد و این فضل و مهربانی
و منت بزرگ خداوند الله بالای بندگانش است خداوند
می فرماید وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَاَغْنَيْتُكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

البقرة: ۲۲۰

ترجمه: (و اگر خداوند بخواهد شما را به زحمت می
اندازد حقا که خداوند غالب و با حکمت است).
برای آنکه به ما روشن گردد که چرا اسلام مواد
مخدر را حرام گفته، نظر دقیق در تاثیر این مواد بالای
نیازمندی های پنجمگانه که به اتفاق همه حفاظت و
نگهبانی از آنها واجب است (حفظ دین، جان، نسل،
مال و عقل) نظر اندازی می نمایم.

بدون شک که مواد مخدر تاثیر عمیق بالای این

نیازمندیها نموده، بنیاد و تهداب آنرا متزلزل و ویران می سازد، و می توان در بخش های ذیل آنرا واضح ساخت:-

الف: - از جمله این نیازمندیها یگانه چیزیکه بطور مشخص به سبب موادمخدرا آسیب پذیر است عقل انسان است، این نعمت بزرگ که پروردگار الله برای انسان لطف نموده و انسان بوسیله آن راه های خیر و هدایت را درک نموده، و پروردگار خود را عبادت می نماید. خداوند الله در قرآن کریم عاقلان را در چند موضع تعریف و تمجید نموده است، اما وقتیکه عقل در راه درست و صحیح کار گرفته نشود، جای تاسف است، خداوند الله از حال دوزخیان در حالیکه آنها فریاد می زند چنین حکایت میکند: ﴿ وَقَالُوا لَنُكُنْ نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا

كَمَا فِي أَصْنَعِي السَّعِيرِ كَهْ الْمَلْكِ: ١٠

ترجمه: (ومی گویند اگر در دنیا گوش فرا می دادیم یا تعقل می کردیم حالا در زمره اهل دوزخ نمی بودیم). در جای دیگری می فرماید: ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لِمَنْ كَانَ لَهُ، قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ﴾ ق: ٣٧

ترجمه: (بی گمان درین پندیست برای کسیکه صاحب دل باشد یا گوش فرا دهد و متوجه باشد). همین عقل انسان بود که خداوند آنرا پیشوا و جانشین در روی زمین قرار داد و همه موجودات را برایش مسخر کرد ولی بازهم قربانی جرعه از شراب یا پارچه از چرس یا افیون وغیره پلیدی ها میشودا پس افسوس به حال کسیکه عقل خود را قربانی این چنین لذت ها و خوشی های خیالی و کوتاه مدت نموده آنرا

تباه و برباد می دهد، این لذت و مستی های خیالی، آفات و مصایب خطرناکی در پی دارد که انسان را بدتر از حیوانات می سازد، پس چه فرقی میان شخصیکه عقل خود را توسط شراب به بربادی می کشاند و شخصیکه بوسیله مواد مخدر آنرا تباہ می کند؟! همه دیانت های آسمانی گذشته توجه خاص به این نیازمندیهای پنجمگانه داشته اند پس آیا ممکن است، دین اسلام که آخرین دیانت ها در روی زمین است و همه خوبیهای خاص و عام را در بر دارد راضی به آن باشد تا فردی از افراد منسوب به آن دیوانه وار چیزی رانداند و یا بطرف دیوانگی روان باشد؟! ابداً اینطور نخواهد بود و این پلیدی ها را ابداً برای آنها اجازه نخواهد داد.

ب:- مواد مخدر فساد دینی را به بار می آورد،

دینی که بخاطر آن انسان آفریده شده است خداوند ﷺ

می فرماید: ﴿وَمَا حَلَقْتُ لِيْلَعْنَ وَالْإِنْسَ إِلَّا يَعْبُدُونَ﴾
الذاريات: ٥٦

ترجمه: (جن و انس را نیافریده ام مگر برای اینکه مرا پرستش کنند). مواد مخدر همانند شراب پلید و از عمل

شیطان است خداوند ﷺ می فرماید: ﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ مَأْمُنُوا إِنَّمَا الْخَنْثُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَصَابُ وَالْأَذَلُمُ يَعْصِمُ مِنْ عَذَابِ الشَّيْطَنِ فَاجْتَنِبُوهُ لَمَلَكُمْ تَقْلِيْعُونَ﴾ المائدۃ: ٩٠

ترجمه: (ای مومنان! شراب، قمار، سنگ های نصب شده برای پرستش و بخت آزمائی به وسیله تیرها پلید است از کردار شیطان، بنابراین از آن دوری کنید تا باشد که رستگار شوید، بی گمان شیطان می خواهد تابه وسیله شراب و قمار دشمنی و نفرت را میان شما ایجاد

کند، و شمارا از ذکر خداوند واز نماز بازدارد، پس آیا
شما از این اعمال ناشایسته اجتناب نمی کنید؟!

مواد مخدر بنده را از نماز و ذکر خداوند باز می
دارد، و هر چیزی که مانع عبادت بنده شود مانند شراب
است و فرقی میان آنها نیست مثل چرس، بنگ، هیروین،
افیون وغیره... پس زیان مواد مخدر بالاتر از شراب
است چون شیطان شخص معتاد به مواد مخدر را از
نماز، ذکر خداوند، فرائت قرآن و همه عباداتی که به
طهارت، و پاکی قلب و اخلاص ضرورت دارد مانع واقع
می شود، شخص معتاد به مواد مخدر، قادر به چنین
اعمال نیک شده نمیتواند، چون خودش فاقد عقل
و هوش است و فرقی میان پاکی و پلیدی، خوبی و بدی را
کرده نمیتواند، و اینجاست که حکمت خداوند عزیز در

مباح نمودن اشیای پاک و خوب، و حرام نمودن ناپاکی
ها و پلیدی ها ثابت می شود، پس بدانیم که خداوند
خوبی برای بندگانش نکوئی و سودمندی را برگزیده ولی
اکثر مردم از آن غافلند.

ج:- مواد مخدر راه را برای تلف و بربادی مال
هموار می سازد همین مال است که وسیله قوام زندگی
مردم است، خداوند الله می فرماید: ﴿وَلَا تُؤْتُوا السُّعَادَةَ
آمَوَالَكُمُّ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيمًا وَأَرْزُقُوهُمْ فِيهَا وَأَكْسُوهُمْ وَقْتًا مُّهُنَّدًا
قُلُّا مَقْرُوْفًا كُلُّهُ النَّسَاءُ: ٥﴾

ترجمه: (و اموال خود را که خداوند آنرا وسیله
قوام زندگی شما گردانیده است به بسی خردان
مدھید) پس شخصیکه خود را به مواد مخدر مبتلا و معتاد
می نماید از نادان ترین و بی خردترین مردمان خواهد

بود چون وی پول و مال خود را در راهی به مصرف می
رساند که ضرر و زیان آن بطور مستقیم به عقل و بدنش
وارد می شود و درین راه تا وقتی مصرف می نماید تا
آنکه تهییدست و بینوا شود.

اگر ما شخصی را ببینیم که همه روزه مقداری از
پول خود را می سوزاند آیا نمی گوییم این شخص دیوانه
است؟ و آیا وی را ازین عمل دیوانه وارش باز
نمیداریم؟ پس چطور به شخصی که عقل و بدن خود
را با مال خود می سوزاند؟! نمیتوان وی را دیوانه نامید؟!
شخص معتاد به مواد مخدر بخاطر بدست آوردن
آن خود را در خطر مرگ قرار داده همه سختی ها را
متحمل می شود، و اگر ناچار شود دست به دزدی،
غارت و قتل خواهد زد، این حقیقتی است که اشخاص

مبتلای به آن بخاطر بدست آوردن این مواد به چنین اعمال ناشایسته اقدام نموده اند.

د:- استعمال مواد مخدر شرف، آبرو، و پیوندها را در معرض بدنامی قرار میدهد، انسانیکه عقل، خرد، حیاء و دین خود را از دست داده باشد چطور میتواند آبرو و عزت خود را نگهدارد؟ بعض از علماء گفته اند که شخص معتاد به مواد مخدر بی غیرت و دیویث می باشد و اگر تجاوزی بالای ناموس و آبرویش صورت بگیرد اعتنایی با آن نکرده عکس العمل نشان نمیدهد.

ه:- مواد مخدر باعث امراض گوناگون شده انسان را به هلاکت میکشاند، پس چنین مواد مهلك و خطرناک چطور برخوردي با نفس انسانی خواهد داشت، آنکه خداوند حفاظت و نگهبانی اش را بر انسان واجب

گردانیده و از افگنیدن آن در تهلکه باز داشته است.

خداوند ﷺ می فرماید: ﴿وَلَا تُلْقُوا إِلَيْنِي كُلُّ إِلَّا تَهْلِكُهُ﴾
البقرة: ۱۹۵

(و خود را بدست خویش به هلاکت نیندازید) و

همچنان می فرماید: ﴿وَلَا تَقْتُلُوْا أَنفُسَكُمْ﴾ النساء: ۲۹
ترجمه: (و خویشن را مکشید) مواد مخدر راه

تباهی و هلاکت را هموار می سازد از همین جاست که
شفا خانه های عقلی و عصبی پر از قربانیان مواد مخدر
بوده اکثر آنها بسبب سکته قلبی چشم از دنیا می پوشند،
پس اندکی شک و تردید در حرام بودن این ویای
خطرناک که نیازمندیهای پنجگانه را همه از بین می برد
باقي نخواهد ماند.

نگهداشت از این نیازمندی ها را خداوند برانسان

واجب گردانیده و از هرگونه تجاوز و جنایت بالای آن منع نموده است، پس چگونه به چیزی راضی شد که سرانجام انسان را به مرگ می کشاند؟!

فتاوای علماء و فیصله های سازمان های جهانی در

مورد مواد مخدر

* فتاوای علماء در باره مواد مخدر:

از امامان مذاهب و علماء در باره مواد مخدر تا قرن ششم هجری کدام نظر و فتوائی روایت نشده است چون در عصر و زمان آنها این مواد وجود نداشت، بعدها زمانیکه علماء این مواد را شناختند در باره آن به طور مفصل صحبت نموده اند.

حالا نظریات و فتاوای بعض از علماء مذاهب

چهارگانه را بطور نمونه ذکر می نمائیم:

* - امام التمرتلى حنفى نَحْنُ لَهُ در شرح متن
قدورى چنین مى نويسد: (خوردن بنگ،
چرس، آفيون جاييز نبوده، همه حرام است،
چون عقل را فاسد ساخته تا آنکه شخص،
معتاد عياش، هرزه، فاسد و بى ننگ شده و او
را از نماز و ذكر خداوند نَحْنُ لَهُ باز مى دارد).^۱

* - ابن عابدين حنفى نَحْنُ لَهُ فرمود: (خوردن
بنگ و چرس حرام است زيرا هر آنچيزيکه
به عقل خلل وارد نموده و آنرا برهم زند،
جاييز نىست).^۲

---

۱ - شرح الجواهرة على متن القدوري ۲/۲۷۰

۲ - حاشيه ابن عابدين ۶/۴۵۷

* - امام قرافی مالکی تکفنه می نگارد: (تناول افیون، بنگ و سیکران^۱ بقدیریکه بالای عقل و حواس انسان تاثیر منفی نماید جایز نیست).^۲

همچنان در تهذیب الفروق می گوید: (علمای اهل این زمان به حرام بودن نبات معروف به چرس که اهل فسق و فجور آنرا استعمال می نمایند متفق اند).^۳

* - ابن حجر الهیتمی شافعی تکفنه می فرماید: (اگر ثابت شود که این مواد مخدر نشده آور است و عقل را می پوشاند استعمال آن از گناه های بزرگ و فسوق مانند شراب است، پس هر آنچیزیکه بانو شیدن واستعمالش، تهدید خداوند

۱- گیاهیست که با خوردن آن انسان مست می شود.

۲- الفروق ۱/۲۱۸

۳- مذکوب الفروق ۱/۲۱۴

وارد شده، این مواد نیز در حکم‌ش داصل است،
چون علت مشترک ((زايل شدن عقل)) در هر
دو وجود دارد).^۱

*- البهوتی حنبی تَعَالَى میگوید: (و خوردن چرس
نشه آور مباح نیست).^۲

*- شیخ الإسلام ابن تیمیه تَعَالَى می فرماید: (اما
چرس ملعون نشه آور، مانند دیگر اشیای نشه
کننده بوده، و به اتفاق علماء هر چیز نشه آور
حرام است، بلکه هر آنچیزیکه عقل را زایل و بی
اختیار می نماید خوردن و نوشیدن آن حرام است
، اگرچه در ذاتش از نشه کننده ها هم نباشد مانند

۱- الزواجر ۲۱۲/۱

۲- کشاف القناع ۱۸۸/۶

بنگ، پس هر نشه آور سزاوار فرمان الهی (شلاق) و هر آنچیزی که نشه آور نیست سبب تعزیر (سرزنش) می شود).^۱

ابن قیم جوزی حَفَظَهُ اللَّهُ نگاشته: (پس در حرام بودن فروش شراب، فروش هر گونه نشه آور خواه آشامیدنی باشد یا جامد، شیره چیزی باشد یا پخته شده، داخل است، فلهذا شیره انگور، شراب ساخته شده از کشمش، خرما، جو، جواری، عسل، گندم ولقمه لعنت شده (چرس) این لقمه فسوق و دگرگون کننده همه داخل این حکم هستند).^۲

۱- مجموع فتاوی شیخ الاسلام ابن تیمیه ۲۰۴/۳۴

۲- زاد المعاد ۴/۶۳

مفتی دیار مصر شیخ عبدالمجید سلیم در جواب سوالی درباره مواد مخدر چنین جواب ارائه کرد: (بدون شک و شبیه که استعمال این مواد حرام است چون باعث زیان های بزرگ و ناگوار شده، عقل را به تباہی کشانده، بدن را از بین می برد، همچنان ضرر های بی شمار را از خود بجا گذاشته که شریعت اسلامی هرگز به استعمال آن اجازه نمیدهد و به حرام بودن آن حکم نموده است).^۱

۹- فتاوی علمای بزرگ عربستان سعودی:
علمای بزرگ عربستان سعودی با اتفاق آرا فتاوی صادر نمودند که قاچاقبران مواد مخدر اعدام گردند،

وترویج دهنگان آن سرزنش شود، تا از شر آنها جلو
گیری صورت گیرد^۱.

چنانکه کنفراس جهانی مبارزه با نوشابه های
الکلی و مواد مخدر، که در ساحه دانشگاه اسلامی در
مدینه منوره در سال ۱۴۰۲هـ برگزار گردیده بود، برلزوم
نبرد و مبارزه علیه نوشابه های الکلی و مواد مخدر با همه
وسایل ممکنه، و بر حرام بودن همه مشروبات الکلی
و مواد مخدر، این کنفرانس اعمال خود را به پایان
رسانید^۲.

این بود توضیحات و فتاوی علمای سرشناس
اسلامی که بطور واضح و صریح بر تحریم مواد مخدر با

۱- مجله البحوث الاسلامیه عدد ۱۲/۸۷ عام ۱۴۰۵هـ

۲- مجله البحوث الاسلامیه ۸۷/۱۲

انواع مختلف آن مانند: چرس، هیروئین، افیون، بنگ،
وغیره حکم صادر نمودند.

۱۰- فتاوی علمای اهل سنت ایران:

در آخر بحث دلیلی که جامع تمام ادله باشد ذکر می شود و آن اینکه اگر در باره مواد مخدر از طرف شارع اللهم لا هیچگونه دلیلی بر حرام بودن آن نمی بود، باز هم از طریق دیگر حرام است و از منع کردن والیان امر (دولت) است که والیان امر استعمال، تجارت، زراعت، و هم حمل و ..... آن را ممنوع قرار داده اند و برای آن قوانین مقرر کرده اند و اطاعت از والی امر واجب است در حکمی که در آن نافرمانی خدا و رسول خدا اللهم باشد بر این مسئله تمام مسلمین اجماع دارند چنانکه علامه نسوی در شرح مسلم باب طاعة الامراء ذکر نموده اند.

از این تایید می شود که ضرر مواد مخدر از مسکرات هم بیشتر و ممنوعیت شدیدتری را در بر دارد. و به همین خاطر مقتنین، قانون تند و سختی وضع کرده و زراعت، تجارت و استعمال آن را ممنوع قرار داده اند. و سزاهایی برای متخلفین مقرر کرده و شدیداً مراقب آن هستند که این همه دل بر ممنوع بودن مواد مخدر است.^۱

فیصله سازمان های بین المللی درباره مواد مخدر:
*- در سال ۱۹۰۹ میلادی برای اولین بار کنفرانس جهانی در باره مواد مخدر دایر گردید، که کشور های اشتراک کننده خواستار بررسی مشکلات ناشی ازین مواد، و اثرهای ناگوار آن در اجتماع شدند،

۱- حاشیه رد المحتار للشامی، ج ۶، ص ۷۷.

همچنان این کنفرانس در پایان کارش اعلامیه صادر نمود تا اقدامات لازمه در مورد مبارزه با این مواد خطرناک صورت گیرد.

*- برای دومین بار کنفرانس جهانی بر ضد افیون در سال ۱۹۱۲م در لاهای صورت گرفت که کشورها ای اشتراک کننده متعهد شدند تا انتاج و صادر شدن این مواد را مراقبت نمایند تا این مواد تنها منحصر به امور دارویی گردد.

*- در سال ۱۹۲۵م کنفرانس جهانی در ژنیف دایر گردید، که اشتراک کنندگان این کنفرانس با اتفاق همه در جلوگیری از تجارت افیون و جزای قانونی بر قاچاقبران آن تاکید نمودند.

*- در سال ۱۹۳۶م کنفرانس جهانی برای بار دوم

در ژنیف دایر گردید، که از مهمترین فیصله های آن
تسلیم نمودن مجرمین به چنگ قانون، و سهولت
ارتباط با دوایر مبارزه با مواد مخدر بود.

*- در سال های ۱۹۶۱م و ۱۹۷۱م و ۱۹۷۲م
کنفرانس های متعددی مبنی بر لزوم مراقبت و
پیگیری مواد مخدر، و دواهای بیهوش کننده دایر
گردید.

این بود فیصله های کشورهای متعدد جهان در مورد
این مواد کشنده و مهلك، که در اوخر قرن بیست متوجه
خطر این مواد شدند در حالیکه پیشوای بزرگ جهان
حضرت محمد ﷺ از اینگونه موادی که نشه و سستی و
کسالت را بیار می آورد، قبل از چهارده قرن مردم را برحذر
داشته و منع نموده بودند چنانکه ام سلمه ھبیش از پیامبر

بزرگ اسلام وَلَا يُنَزِّلُ چنین روایت می کند (پیامبر خدا از آنچیزیکه نشه آور بوده ، سستی و ناتوانی را به بار می آورد منع نموده است) ^۱.

جزای معتاد، رواج دهنده، قاچاقبر، و کشاورز موارد مخدر:

اول:- جزای شخص معتاد به مواد مخدر: در مورد حرام بودن مواد مخدر و تعیین جزای شدید بر اشخاص معتاد به آن اختلاف در بین علما وجود ندارد، بنابراین که وی با مرتكب شدن چنین عمل خود را در هلاکت می افگند، در حالیکه خداوند انسان را در کتابش ازین عمل منع نموده ، می فرماید: ﴿وَلَا تُلْقُوا إِلَيْنِي كُلُّ مَا تُنْهَكُمْ عَنِ الْبَرِّ﴾ البقرة: ۱۹۵

۱- روایت احمد ۴/۲۷۳

ترجمه: (و خود را بدست خویش به هلاکت نیندازید).
چنانکه وی با این نادانی و بسی پروائی مرتکب تجاوز و
جنایت بالای بزرگترین نعمتی (عقل) که خداوند بروی
ارزانی نموده، شده است و خداوند بسبب همین عقل انسان
را واداریه طاعت او امرش نموده است.

مگر در مورد اینکه شخص معتاد به مواد مخدر
مستحق چه جزائی میشود؟ آیا جزای شراب بروی لازم
میشود یا اینکه سرزنش و تعزیر میشود؟ از علماء قول
روایت شده که رأی راجح و صحیح همان است که جزای
شخص معتاد به مواد مخدر همانا فرمان الهی (شلاق)
است مانند کسیکه شراب نوشیده باشد، این نظر شیخ
الاسلام ابن تیمیه، ابن القیم، امام ذهبی، امام زرکشی و
دیگر علمای بزرگ اسلام است.

اسباب راجح بودن این نظریه:

- أ- این نظریه علمای بزرگ اسلام می باشد.
- ب- دلایلی که بر حرام بودن شراب آمده، مواد مخدر باتمامی انواعش چه مایع چه جامد چه نوشیدنی چه خوردنی داخل این حکم است.
- ج- این حکم از طرف علمای بزرگ عربستان سعودی و سایر علمای بزرگ جهان اسلام صادر شده چنانکه قبل از ذکر گردید، در این فتوی چنین آمده: ((کسیکه مواد مخدر را استعمال نماید در حق وی حکم شرعی شراب خواری جاری میشود، اما اگر معتاد به این مواد شده باشد و قاضی جزای شلاق را بروی کفایت نمیکند، پس میتواند در مورد این چنین اشخاص اجتهاد نماید و تلاش به خرج

دهد تا جزا و سرزنش مناسب برآنها تعین نماید،
اگر چه قتل هم باشد)).^۱

دوم: جزای رواج دهنده مواد مخدر:

ترویج مواد مخدر در اجتماع مسلمانان، اخلاق وارزش ها را از هم پاشده، در عین حال سبب نشر بدی و زشتی ها شده، کمک و همکاری در گناه و تجاوزگری که خداوند عز و جل بندگانش را از آن بر حذر نموده، می باشد.

خداوند عز و جل می فرماید: ﴿وَلَا تَأْوِلُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعَدُونَ﴾^۲
المائدة: ۲ ترجمه: (و در گناه و ظلم کمک ننماید).

بنا بر این لازم است که جزای آن باز دارنده و نکوهش کننده باشد هر چند جزای چنین اشخاص به حد قتل هم برسد، چنانکه در متن فتوای علمای بزرگ سعودی

در باره مواد مخدر آمده: (و کسیکه مواد مخدر را ترویج میدهد، چه از نگاه ساختن، یا وارد نمودن، یا خرید و فروش آن، یا هدیه نمودن آن به کسی، و یا غیره راه های دیگر، همه در نشر و پخش و ترویج آن یکسانند.

اگر برای اولین بار به اینکار اقدام نموده باشد لازم است که جزا و سرزنش سخت بروی تطبیق گردد، مثل حبس، شلاق و یا جریمه مالی یا هردو باهم، نظریه مقتضای حال شخص که قاضی هر آنچه را در حقش مناسب میبیند، و اگر این عمل دو باره از وی تکرار شد، پس جزای برایش تعیین گردد تا مردم از شرش رهائی یابند، اگر چه به حد قتل هم برسد، چونکه این شخص با این عملش از جمله مفسدین در روی زمین واژ جمله کسانیست که جرایم در نفسهای شان بطور بنیادی و عمیق جا گرفته واژ

آن خلاصی ندارند، علماء این مسأله را نیز بررسی نموده اند
که قتل نوعی از انواع تعزیر و سرزنش می باشد^۱).

سوم: جزای قاچاق بران مواد مخدر: -

قاچاق مواد مخدر تاثیرات بد بالای فرد و اجتماع
همانند رواج دهنده آن دارد، بلکه بالاتر از آن است، بنابر آن
لازم است که جزا و کیفر قاچاق بران این مواد همانند و یا
اضافه تر از ترویج دهنده کان آن باشد، سازمان علمای بزرگ
عربستان در باره قاچاق بران مواد مخدر چنین فرمان صادر
نموده اند: (حکم جزای قاچاق بران مواد مخدر، قتل است
، چون به سبب قاچاق این مواد، و داخل نمودنش در بین
اجتماع، فساد بزرگ را به بار آوده و خطر آن نه تنها بالای
خود قاچاق بر، بلکه بالای همه امت و توده ها متوجه

خواهد بود، وارد کننده این مواد و شخصیکه آنرا از خارج
بدست می آورد سپس برای ترویج دهنده‌گان این مواد را
تهیه می کند همه شان در یک صفحه قرار دارند)^۱.

چهارم: جزای کشاورزان مواد مخدر :

کسیکه مواد مخدر را کشت می نماید و یا به صنعت
آن می پردازد همه در یک حلقه با ترویج دهنده‌گان این مواد
قرار دارند، فلهذا جزای کشاورزان این مواد تعلق به اجتهاد
قاضی یا حاکم مسلمان دارد، اگر با سوختاندن، یا از بین
بردن کشته‌زار، یا سرزنش کشاورز، با شلاق زدن و یا حبس
نمودن، یا تعیین جریمه مالی بروی میتواند مانع این عملش
در آینده شود، پس این کار را بکند، اگر کشاورز دو باره به
این عمل دست زد، قاضی میتواند حکم به قتل وی کند.

چون کشت مواد مخدر از جمله بدترین انواع فساد و نشر فرومایگی و اعلان منکرات در اجتماع می باشد- و قبل از جزای ترویج دهنده‌گان این مواد را ذکر نمودیم، و جزای آنها بر کشاورزان مواد مخدر کاملاً قابل تطبیق است . والله اعلم.

خواننده گرامی: جزاهای را که علمای کرام بر معتادان و ترویج دهنده‌گان و قاچاق بران و کشاورزان مواد مخدر تعیین نموده اند مبنی بر دلایل ذیل که در مورد منع خوردن مال از کسب حرام، نشر و پخش فساد و فرومایگی در اجتماع، و خرید و فروش آنچه را شریعت حرام قرار داده است می باشد از جمله:-

اولاً:- خداوند ﷺ می فرماید: ﴿وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ

بِالْبَطْلَلِ﴾ البقرة: ۱۸۸.

ترجمه: (و مال های خود را در بین خویش به ناحق
مخورید).

دوم: - خداوند ﷺ می فرماید: ﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْرِ وَالثَّقَوَىٰ وَلَا
تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْرِ وَالْعَدُوِّ﴾ ^{که} الماند: ۲
(در نیکوکاری و پرهیزگاری یکدیگر را کمک کنید و
درگناه و ظلم کمک ننمایید).

سوم: - خداوند ﷺ می فرماید: ﴿إِنَّمَا جَزَّأُوا الَّذِينَ يُحَارِبُونَ
اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَن يُقْتَلُوا أَوْ يُصْكَلَبُوا
أَوْ تُقْطَعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خَلَفٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنْ
الْأَرْضِ ذَلِكَ لَهُمْ خِزْنَىٰ فِي الْأَذْنِيَّا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ
عَظِيمٌ﴾ ^{که} الماند: ۳۳

ترجمه: (بی گمان جزای کسانیکه با خداوند و رسول او به

جنگ بر می خیزند و به فساد کاری در زمین سعی می ورزند
اینست که کشته شوند یا به دار زده شوند یا دسته او پاهای
شان از طرف مخالف(۱) بریده شود یا از زمین دور ساخته
شوند (تبعد شوند).

چهارم: - پیامبر ﷺ می فرماید: (به تاکید خداوند فروش
شراب، لشه مردار، خنزیر و بیت ها را حرام نموده است)^۲
پنجم: - پیامبر ﷺ می فرماید: (خداوند یهود را هلاک نماید
، خداوند چربی را برایشان حرام نمود سپس آنرا فروختند
واز پولش استفاده نمودند)^۳.
ششم: - پیامبر ﷺ می فرماید: - (بی گمان هرگاه خداوند
چیزی را حرام نماید، پولش را نیز حرام قرار میدهد) ^۱.

- ۱- یعنی دست راست و پایی چپ شان، والله اعلم
- ۲- متفق عليه.
- ۳- متفق عليه.

هفتم: - پیامبر ﷺ می فرمایند: - (خداوند ﷺ برشراب، و
شیره کش آن، و نوشنده، و ساقی آن، و فروشنده و خریدار
آن، و بارکش آن و بارشده بسویش، ویر خورنده پولش
لעת و نفرین فرستاده است) ^۱.

پس مواد مخدر بدتر از شراب است به همین منظور
هر که در تجارت، کشت، ترویج و فاچاق این مواد به هر
شکلی از اشکال و هرگونه انگیزه سهم داشته باشد مورد
نفرین خداوند ^۲ قرار خواهد گرفت و مستحق جزای
دنیوی و اخروی میگردد.

خوشا به حال آنکه به سخن گوش فرا می دهد، و
از پسندیده و شایسته پیروی می کند.

- ۱- روایت دارقطی ^{۳/۷}
- ۲- روایت طبرانی ^{۹/۵۰}

فهرست

۱	فضیلت رزق حلال
۹	تعریف مواد مخدر
۱۰	انواع مواد مخدر
۱۲	حکم مواد مخدر
۱۳	دلیل از قرآن کریم
۲۰	دلیل از سنت مطهر
۲۲	دلیل اجماع
۲۳	دلیل قیاس
۲۶	حکم زراعت و تجارت مواد مخدر
۳۳	حکمت در حرام بودن مواد مخدر
۴۵	فتاوی علماء و فیضله های سازمانهای جهانی

فتاوی علما در باره مواد مخدر:.....	۴۵
فیصله سازمانهای بین المللی در باره مواد مخدر:.....	۵۳
*- جزای شخص معتاد به مواد مخدر.....	۵۶
*- جزای رواج دهنده مواد مخدر.....	۵۹
*- جزای قاچاق بران مواد مخدر.....	۶۱
*- جزای کشاورزان مواد مخدر.....	۶۲

